

PM 2014:103 RVII (Dnr 001-450/2014)

En samlad kunskapsstyrning för hälso- och sjukvård och socialtjänst (Ds 2014:9)

Remiss från Socialdepartementet

Remisstid den 19 juni 2014

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Som svar på remissen ”En samlad kunskapsstyrning för hälso- och sjukvård och socialtjänst” (Ds 2014:9) hänvisas till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Anna König Jerlmyr anför följande.

Ärendet

Socialdepartementet gav år 2011 Statens vård- och omsorgsutredning i uppdrag att ge förslag på hur ansvarsfördelningen kan tydliggöras mellan myndigheterna på vård- och omsorgsområdet och hur effektiviteten kan ökas för såväl enskilda myndigheter som för staten som helhet. Statens vård- och omsorgsutredning lämnade i sitt slutbetänkande Gör det enklare! (SOU 2012:33) förslag på en ny myndighetsstruktur bestående av fyra myndigheter; en kunskapsmyndighet med samlat ansvar för alla typer av kunskapsstöd till vården och omsorgen, en inspektionsmyndighet med samlat ansvar för tillstånd, legitimationer, godkännanden och tillsyn, en myndighet som förvaltar och utvecklar sektorns IT- och kommunikationslösningar samt en myndighet som följer den övergripande utvecklingen av hälsa, funktionshinderfrågor, vård och omsorg.

Istället för att genomföra vård- och omsorgsutredningens förslag har regeringen valt att göra en stegvis reformering av myndighetsstrukturen på hälso- och sjukvårdens och socialtjänstens områden. Som ett första steg inrättades tillsynsmyndigheten Inspektionen för vård och omsorg, därefter omvandlades Apotekens service AB till E-hälsomyndigheten och i det tredje steget fördes uppgifter från Smittskyddsinstitutet och Statens folkhälsoinstitut till den nya Folkhälsomyndigheten. De förslag som lämnas i promemorian om en samlad kunskapsstyrning för hälso- och sjukvård och socialtjänst, som nu är föremål för remissbehandling, utgör det fjärde steget i detta förändringsarbete.

Remissen finns att läsa i sin helhet på [regeringens hemsida](#).

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden, äldrenämnden, Farsta stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd och Norrmalms stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret anser att en effektiv statlig kunskapsstyrning förutsätter en ansvarsfördelning som är ändamålsenlig och som består av tydliga och väl motiverade gränssnitt. Stadsledningskontoret anser också att ett starkare fokus behöver sättas på socialtjänstens arbete samt att kunskapsstyrningen på detta område inte bör separeras från kunskapsstyrningen på hälso- och sjukvårdsområdet.

Socialnämnden anser att en evidensbaserad praktik är en förutsättning för att patienter och brukare ska kunna ges vård och insatser baserade på bästa tillgängliga kunskap. Värdet av en kunskapsbaserad verksamhet är högt och förändringar som underlättar införandet av en evidensbaserad praktik välkomnas.

Äldrenämnden anser att det är positivt att myndigheternas ansvarsområden tydliggörs och att det kan vara gynnsamt för utvecklingen och bidra till en effektiv och tydlighet inom hälso- och sjukvårdens och socialtjänstens område.

Farsta stadsdelsnämnd anser att förslaget till en samlad kunskapsstyrning för hälso- och sjukvården och socialtjänsten är bra. Det kommer att ge positiva effekter för kommunsektorn och bidra till att stödet blir bättre för en evidensbaserad hälso- och sjukvård och socialtjänst.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd anser att det är positivt att frågan om kunskapsstyrningen lyfts och är positiv till de förändringar som föreslås.

Norrmalms stadsdelsnämnd anser att vikten av uppföljning och utvärdering av de förändringar som kommer att göras om förslaget till samlad kunskapsstyrning genomförs bör framhållas.

Mina synpunkter

Evidensbaserad praktik är en förutsättning för att patienter och brukare ska kunna ges vård och insatser baserade på bästa tillgängliga kunskap. Att ta vara på - och delge kunskap är grunden för fortsatt utveckling och förbättring av arbetet inom hälso- och sjukvården. Det stärker också strävan efter en jämlik vård i hela landet. Vi välkomnar därför en samlad kunskapsstyrning. Detta förutsätter dock en ansvarsfördelning som är ändamålsenlig och har tydliga gränssnitt och att det finns ett fokus att stödja en effektiv implementering och spridning av kunskap.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Som svar på remissen ”En samlad kunskapsstyrning för hälso- och sjukvård och socialtjänst” (Ds 2014:9) hänvisas till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Stockholm den 4 juni 2014

ANNA KÖNIG JERLMYR

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. ”En samlad kunskapsstyrning för hälso- och sjukvård och socialtjänst (Ds 2014:9)”, sammanfattning

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Miljöpartiet avstår från att delta i beslutet.

Kommunstyrelsen

Särskilt uttalande gjordes av Ann-Margarethe Livh (V) enligt följande.

Idag är det styrning enligt New Public Management som präglar såväl socialtjänst som hälso- och sjukvård, och det systemet kritiserar alltmer av de yrkesverksamma. Reformering och utveckling av välfärdssektorn kräver istället professionellt grundad kunskap om vad som fungerar. Om det remitterade förslaget kommer att ge en bättre kunskapsstyrning eller inte är det mycket svårt att ha en tydlig uppfattning om. Det viktigaste är däremot en tydlig politisk inriktning med sikte på en jämlik socialtjänst och hälso- och sjukvård.

För att få användbar kunskap måste vi skapa organisationer som ger de yrkeskunniga större utrymme än idag att med brukare och medborgare tillgodose behoven. Vi tror snarare på kvalificerade kvalitativa utvärderingar (med kvantitativa inslag) med långa mellanrum än styrning genom myller av kvantitativa detaljmått och ett ständigt dokumenterande som tar tid från att undervisa, ge socialt stöd och att bistå med hemmets skötsel.

Miljöpartiet avstår från att delta i beslutet.

Remissammanställning

Ärendet

Socialdepartementet gav år 2011 Statens vård- och omsorgsutredning i uppdrag att ge förslag på hur ansvarsfördelningen kan tydliggöras mellan myndigheterna på vård- och omsorgsområdet och hur effektiviteten kan ökas för såväl enskilda myndigheter som för staten som helhet. Statens vård- och omsorgsutredning lämnade i sitt slutbetänkande Gör det enklare! (SOU 2012:33) förslag på en ny myndighetsstruktur bestående av fyra myndigheter; en kunskapsmyndighet med samlat ansvar för alla typer av kunskapsstöd till vården och omsorgen, en inspektionsmyndighet med samlat ansvar för tillstånd, legitimationer, godkännanden och tillsyn, en myndighet som förvaltar och utvecklar sektorns IT- och kommunikationslösningar samt en myndighet som följer den övergripande utvecklingen av hälsa, funktionshinderfrågor, vård- och omsorg.

Istället för att genomföra vård- och omsorgsutredningens förslag har regeringen valt att göra en stegvis reformering av myndighetsstrukturen på hälso- och sjukvårdens och socialtjänstens områden. Som ett första steg inrättades tillsynsmyndigheten Inspektionen för vård och omsorg, därefter omvandlades Apotekens service AB till E-hälsomyndigheten och i det tredje steget fördes uppgifter från Smittskyddsinstitutet och Statens folkhälsoinstitut till den nya Folkhälsomyndigheten. De förslag som lämnas i promemorian om en samlad kunskapsstyrning för hälso- och sjukvård och socialtjänst, som nu är föremål för remissbehandling, utgör det fjärde steget i detta förändringsarbete.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden, äldrenämnden, Farsta stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd och Norrmalms stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 12 maj 2014 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret delar socialdepartementets uppfattning att det är viktigt med en kunskapsstyrning som skapar förutsättningar för en utvecklad praktik hos landsting och kommuner. Kontoret anser dock att utredningens tyngdpunkt lagts på den statliga myndighetsstrukturen utan att denna, i tillräcklig grad, relateras till nyttan hos brukare och patienter och gränssnittet mellan den statliga och kommunala nivån. En förutsättning för en effektiv kunskapsstyrning är att data/kunskap samlas in, analyseras, sammanställs och sprids på ett sådant sätt att ett konkret metod- och verksamhetsutvecklingsarbete kan genomföras på den lokala nivån. En sådan utgångspunkt ställer krav på ett utredningsarbete som tar avstamp i utfallet av kunskapsstyrningen utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv för att, med utgångspunkt från detta, identifiera de problem som kan finnas i styrkedjan.

Stadsledningskontoret vill i denna del framhålla erfarenheter av att forskningsresultat, och andra kunskaper som erhålls, inte systematiseras och sprids på sådant sätt att goda förutsättningar skapas för ett konkret utvecklingsarbete. Utifrån en sådan erfarenhet behöver

fokus sätts på myndigheternas arbete med att stödja en effektiv implementering, vilket ställer krav på ett långt mer utåtriktat arbete än vad som är fallet idag. Även om förslaget om en huvudmannagrupp är positivt, genom den ökade möjlighet till verksamhetsnära påverkan som därmed ges, så kan det dock bedömas krävas ett mer omfattande förändringsarbete för att en utveckling i denna riktning ska kunna åstadkommas.

Stadsledningskontoret anser i likhet med socialdepartementet att en effektiv statlig kunskapsstyrning förutsätter en ansvarsfördelning som är ändamålsenlig och som består av tydliga och väl motiverade gränssnitt. Kontoret anser vidare, liksom departementet, att ett starkare fokus behöver sättas på socialtjänstens arbete samt att kunskapsstyrningen på detta område inte bör separeras från kunskapsstyrningen på hälso- och sjukvårdsområdet. Det är också viktigt att skilja på rollen att verka för att utveckla verksamheter och rollen att utöva tillsyn av dessa verksamheter, varför inrättandet av Inspektionen för vård och omsorg har varit positivt. Därutöver kan en viss specialisering motiveras av det breda spektra av frågor som ryms inom området. I denna del kan framhållas att departementet väl beskriver och motiverar fördelningen av ansvar mellan Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten utifrån den övergripande skiljelinjen mellan individinriktade och befolkningsinriktade insatser.

Stadsledningskontoret saknar emellertid ett motsvarande resonemang om vinsterna av att ansvaret för kunskapsstyrningen inom hälso- och sjukvård och socialtjänst fördelas på tre olika myndigheter. Socialdepartementet redogör inte för fördelarna av att särskilja arbetet med kunskapsöversikter, till SBU, från kunskapsstyrningen i övrigt eller hur verksamheten vid Myndigheten för vårdanalys kompletterar och ger ett mervärde till Socialstyrelsens verksamhet på området. Stadsledningskontorets bedömning är mot denna bakgrund att det, utifrån det underlag som presenteras och den ambition departementet har om att effektivisera kunskapsstyrningen, är svårt att se att denna uppdelning är motiverad.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 20 maj 2014 följande.

3. Socialnämnden hänvisar till tjänsteutlåtandet som svar på remissen.
4. Socialnämnden lämnar tjänsteutlåtandet till kommunstyrelsen.
5. Paragrafen justeras omedelbart.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 16 april 2014 har i huvudsak följande lydelse.

I Stockholms stad finns det ett starkt stöd för uppfattningen att en evidensbaserad praktik är en förutsättning för att patienter och brukare ska kunna ges vård och insatser baserade på bästa tillgängliga kunskap. Värdet av en kunskapsbaserad verksamhet är högt och förändringar som underlättar införandet av en evidensbaserad praktik välkomnas.

Av promemorian framgår att förslaget bedöms ge positiva effekter för kommunerna, främst via enklare tillgång till forskningsresultat och stöd att införa en evidensbaserad socialtjänst. Förvaltningen ser positivt på de föreslagna förändringarna och instämmer i att de borde leda till en bättre strategisk styrning, bättre kunskap och ökat stöd i det dagliga arbetet. Förvaltningen kan i nuläget inte heller se att förslaget skulle leda till ökade kostnader för kommunerna.

Förvaltningen vill framhålla vikten av att en Huvudmannagrupp inrättas så att Kunskapsstyrningsrådet snabbt kan få tillgång till erfarenheter från verksamheterna och vice versa.

Förvaltningen ställer sig positiv till förslagen i En samlad kunskapsstyrning för hälso- och sjukvården och socialtjänsten.

Äldrenämnden

Äldrenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 20 maj 2014 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämna det till kommunstyrelsen som sitt svar på remissen av Departements promemoria Ds 2014:9 ”En samlad kunskapsstyrning för hälso- och sjukvård och socialtjänst”.

Äldreförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 25 april 2014 har i huvudsak följande lydelse.

Äldreförvaltningen ser positivt på förslagen att tydliggöra myndigheternas ansvarsområden och att det kan vara gynnsamt för utvecklingen och bidra till en effektiv och tydlighet inom hälso- och sjukvårdens och socialtjänstens område.

Farsta stadsdelsnämnd

Farsta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 maj 2014 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen av socialdepartementets promemoria En samlad kunskapsstyrning för hälso- och sjukvård och socialtjänst (Ds 2014:9).

Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 29 april 2014 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att förslaget till en samlad kunskapsstyrning för hälso- och sjukvården och socialtjänsten är bra. Det kommer att ge positiva effekter för kommunsektorn och bidra till att stödet blir bättre för en evidensbaserad hälso- och sjukvård och socialtjänst. Det är också bra att roller och ansvar för de olika inblandade myndigheterna tydliggörs och renodlas.

Det är dock viktigt att de förändringar som kommer att göras om förslaget genomförs följs upp och utvärderas.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 maj 2014 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt svar på remissen från kommunstyrelsen.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 23 april 2014 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser det positivt att frågan om kunskapsstyrningen lyfts och är positiv till de förändringar som föreslås. De förändringar som förvaltningen främst instämmer i och anser är viktiga är att:

- Regeringens styrning av myndigheten ska bli mer samlad och strategisk.
- Det införs en gemensam författningssamling där alla myndigheter som har

föreskriftsbemyndiganden kungör sina föreskrifter.

- Statskontoret föreslås få i uppdrag att följa och utvärdera de förändringar avseende samverkan och kunskapsstyrning som föreslås. Statskontoret bör även följa upp att den renodling som förslagen innebär leder till en ökad effektivitet och minskat dubbelarbete samt redovisa eventuella besparingsmöjligheter till följd av föreslagna förändringar.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar detta tjänsteutlåtande till Kommunstyrelsen som svar på remissen.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Norrmalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 maj 2014 att besvara remissen med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Åsa Tillberg (V), *bilaga 1*.

Norrmalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 24 april 2014 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen har inget att invända mot förslaget till en samlad kunskapsstyrning för hälso- och sjukvården och socialtjänsten. Som framgår av ärendet bedöms de förslag som lagts fram ge positiva effekter i kommunsektorn och bidra till att huvudmännen ges ett bättre stöd för en evidensbaserad hälso- och sjukvård respektive socialtjänst. Detta bedöms i sin tur leda till både minskade kostnader och ökad trygghet och säkerhet för patienter och brukare. Det dubbelarbete som olika myndigheter idag gör som en följd av oklara ansvarsgränser bedöms minska eller helt upphöra.

Förvaltningen vill framhålla vikten av uppföljning och utvärdering av de förändringar som kommer att göras om förslaget till samlad kunskapsstyrning genomförs.

Reservationer m.m.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Åsa Tillberg (V) enligt följande.

Vid första påseende verkar detta vara ett utomordentligt förslag. Man ska styra kunskaperna så att de som behöver vård och insatser ska få de bästa insatserna baserat på rätt kunskaper.

Den ska dessutom innebära bättre samordning, det ska bli effektivare och spara pengar. Den enda invändningen man borde kunna göra är att undra varför detta inte genomförts tidigare, eftersom det inte verkar existera några nackdelar.

Men det som verkar vara för bra är ju faktiskt också ofta det. Och det är ju också ”bedömningar” det handlar om när man ska ta ställning till förslaget. Det skulle lika väl kunna vara ”förhoppningar”. För att det ska lyckas att få åtta myndigheter och några andra aktörer att kunna samverka och göra en effektivare och bättre vård med mindre pengar – det finns det knappast belägg för i underlaget till det här ärendet.

Det här ser snarast ut som ett förslag med samma bakgrund som vi pratade om i tertialrapportsärendet, new public management eller lean production där man låtsas att man har uppfyllt ett påhittat mål och att allt är gott och väl.

Fast egentligen handlar det bara om att spara pengar.